

Briuselis, 2018 05 28
SWD(2018) 255 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

Vienkartiniai plastikai ir žvejybos įrankiai

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS

dėl tam tikrų plastikinių gaminių poveikio aplinkai mažinimo

{COM(2018) 340 final} - {SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} -
{SWD(2018) 256 final} - {SWD(2018) 257 final}

Problema

Plastiko šiukšlių kiekis jūrose didėja ir tai kelia grėsmę ekosistemoms, biologinei įvairovei, žmonių sveikatai, taip pat turizmui, žuvininkystei ir laivybai. Ši problema yra tarpvalstybinio masto.

Plastikas sudaro 85 proc. Europos paplūdimiuose randamų šiukšlių. Pusė jų yra vienkartinio naudojimo plastikas, kuris iki jį išmetant buvo trumpai panaudotas tik kartą. Likusius 27 proc. sudaro palikti, pamesti ar kitaip į jūrą išmesti žvejybos įrankiai.

Europos vandens, jūrų, atliekų, produktų ir žuvininkystės politika dar nepakankamai sprendžiama jūros taršos šiukšlėmis problema, nes daugelį priemonių palikus valstybių narių nuožiūrai vidaus rinka liko suskaidyta.

Kodėl ES turėtų imtis veiksmų ir kokio tikslo siekiama?

Bendrais ir proporcingais veiksmais ES lygmeniu galima sumažinti į jūrą patenkančių šiukšlių kiekį kartu užtikrinant bendrąją rinką ir teisinį tikrumą įmonėms.

Bendras tikslas – sumažinti tam tikrų plastiko gaminių aplinkai daromą žalą ir kartu skatinti perėjimą prie žiedinės ekonomikos renkantis naujoviškas ir daugkartinio panaudojimo alternatyvas.

Politikos galimybės

Analizėje dėmesys skirtas žvejybos įrankiams ir 10-čiai dažniausiai randamų vienkartinio plastikinių gaminių (jie sudaro apie 86 proc. vienkartinio plastiko šiukšlių): cigarečių nuorūkoms, gėrimų buteliams ir kamšteliams, ausų krapštukams, traškučių pakuotėms, drėgnoms servetėlėms, higieniniams paketams, stalo įrankiams, gėrimų šiaudeliams, maišikliams, gėrimų indeliams, maisto tarai ir žvejybos įrankiams.

Išanalizuotos įvairios alternatyvos, palyginant jas su baziniu scenarijumi, kuris apima vykstantį Žuvininkystės kontrolės reglamento ir Uosto priėmimo įrenginių direktyvos peržiūrą, Plastikų strategiją ir persvarstytus atliekų teisės aktus.

Pasirinkta alternatyva

Įgyvendinus šią alternatyvą **bus smarkiai sumažintas į jūrą patenkančių šiukšlių kiekis. Vienkartinio plastiko, skaičiuojamo vienetais, sumažės perpus.** Ji apima:

- didesnę gamintojo atsakomybę už šiukšlių, kurios susidaro dėl cigarečių filtrų, gėrimų butelių, traškučių pakelių, drėgnų servetelių, higieninių paketų, gėrimų butelių kamštelių, maisto taros, oro balionėlių, prevencijos ir valymo išlaidas bei tinkamo apgadintų, nebetinkamų naudoti ir iš vandens ištrauktų žvejybos įrankių atliekų tvarkymo užtikrinimą;
- paskatas žvejams grąžinti į uostą pristatytus apgadintus, nebetinkamus naudoti ir iš vandens ištrauktus žvejybos įrankius;
- produktų projektavimo priemones, kuriomis siekiama, kad kamšteliai liktų pritvirtinti prie gėrimų butelių;

- vienkartinių plastikinių gėrimų indelių, drėgnų servetėlių ir maisto taros kiekio mažinimo tikslus;
- draudimą, taikomą vienkartiniais plastikiniams ausų krapštukams, plastikinėms oro balionėlių lazdelėms, stalo įrankiams, gėrimų šiaudeliams ir maišikliams.

Įgyvendinant šią alternatyvą, 2030 m. vienkartinio plastiko sumažėtų tiek, kad būtų išmesta 2,6 mln. CO₂ ekvivalento tonų mažiau išmetamųjų teršalų. Būtų išvengta žalos aplinkai (prilygstančios 11 mlrd. EUR). Reikalavimų laikymosi išlaidos verslo sektoriui atsieitų apie 2 mlrd. EUR, o atliekų tvarkymas – 510 mln. EUR. Vartotojai sutaupytų pinigų (apie 6,5 mlrd. EUR), bet patirtų tam tikrų nepatogumų.

Taikant papildomą priemonę – užstato grąžinimo ar lygiavertę sistemą – priimtinomis papildomomis sąnaudomis (apie 1,4 mlrd. EUR) būtų dar gerokai sumažintas į jūrą išmestų šiukšlių kiekis.

Pageidautina žvejybos ir akvakultūros įrankių alternatyva yra pradėti taikyti didesnę gamintojo atsakomybę plastiko, naudojamo žvejybos ir akvakultūros įrankių gamybai, gamintojams ir kurti finansines paskatas, kuriomis skatinama įrankius grąžinti į krantą. Dėl to pramonės išlaidos sudarytų 0,16 proc. pajamų. Tai papildys priemonės, skirtas žvejybos įrankiams, ir padės užtikrinti, kad žvejybos įrankių plastikas patektų į atliekų ir perdirbimo srautą; į procesą bus įtraukti žvejybos įrankių plastiko gamintojai ir bus padidinti žvejybos įrankių medžiagų antrinio perdirbimo rodikliai.